

II. vatikánsky koncil – neodvolateľná kríza? Pravdu mal abp. Fulton Sheen

Grzegorz Kucharczyk

28. júla 2020 ✝ Cirkev

Pre každého, kto čítal *Iota unum* Romana Ameria, dielo profesora Roberta de Matteiho II. vatikánsky koncil, alebo pozná eseje arcibiskupa Vigana o II. vatikánskom koncile nepovieme teraz nič prekvapujúce. Vyhlásenia úradujúceho prefekta Kongregácie pre Boží kult a disciplínu sviatostí Roberta Sarah sa nesú v znamení kritiky II. Vatikánskeho koncilu. Vo svojom poslednom rozhovore Robert Sarah hovorí o hlbokéj a univerzálnej kríze v Cirkvi po II. vatikánskom koncile.

Kardinál Sarah píše, že v súvislosti s II. vatikánskym koncilom 60 rokov žil s ilúziou o tom, že vykonávanie rozhodnutí pápežskej rady /najmä v súvislosti s ekumenickým dialógom/ neznamenal zahmlievanie katolíckej doktríny. Týmto spôsobom odpovedal kardinál Sarah aj na otázku, prečo prišlo k výraznej zmene v jeho postojoch až v posledných rokoch jeho života. Podobnú otázku však možno položiť aj Benediktovi XVI., ktorý sa kriticky vyjadruje k príčinám súčasnej krízy v katolíckej Cirkvi aj dnes, po svojej abdikácii. Esei arcibiskupa Vigana nás núti uvažovať o kľúčovej otázke: „Bol koncil na počiatku všetkého zla? A kedy dosiahli sily zla kritickú hranicu? Vtedy, keď sa Rýn vliat do Tiberu /presadili sa modernistickí nemeckí biskupi/ po roku 1965?”

Pri hľadaní odpovedí na tieto otázky by sme mali mať na pamäti postupnosť, ktorá vždy určovala duchovné a intelektuálne podmienky univerzálnej Cirkvi, tento fakt pripomenul svojho času aj Ján Pavol II. vo svojej encyklike *Fides et ratio* /1998/, keď uviedol, že „*zdravá filozofia je základom zdravej teológie. A zdravá teológia umožňuje správnu formáciu kňazov, správne formovaní kňazi sú schopní vykonávať náležitú pastoračnú prácu medzi laikmi*”.

Na počiatku bolo slovo – Logos. „*Vliatie Rýna do Tiberu*” sa udialo v rokoch 1962-1965. Vplyv nemeckých teológov vo Vatikáne samozrejme rástol už pred rokom 1962 a to aj v období, keď pápež Ján XXIII. ešte len uvažoval o tom, že zvolá cirkevný koncil. V tejto súvislosti je vhodné citovať slová pápeža Benedikta XVI., ktorý krátko po svojej abdikácii pripustil, že „*už počas teologických štúdií v Nemecku získavali nemeckí teológovia odpor voči Rímu. Nešlo o otvorený odpor, ale o kritické postoje voči názorovej platforme prezentovanej z Vatikánu*”.

Treba spomenúť ešte jedno dôležité posolstvo Benedikta XVI., ktorý priznal, že v rokoch 1962-1965 výrazne zosilnelo progresivistické krídlo v katolíckej Cirkvi. Benedikt XVI. ale uviedol, že v tom čase ešte nemal pojem progresivisti ten negatívny cveng ako dnes. Progresivizmus sa nevnímal ako odlúčenie od viery, ale ako akt jej lepšieho porozumenia a prežívania viery.

Fascinovala aj filozofia Karla Rahnera, „*pravého argonauta na drsných vlnách Rýna*”. Namiesto Zlatého rúna však Karl Rahner priniesol filozofiu v znamení „*áno aj nie a s klauzulami, ktoré možno interpretovať ako pre aj proti*”. Aspoň takto v odstupe vekov hodnotí prínos Karla Rahnera bývalý pápež

Benedikt XVI. Podľa jeho slov ale na rahnerovských oslabených filozofických základoch vybudovaná nová teológia bola sama o sebe neistá.

Tvárou v tvár ofenzíve „*progresivistického krídla*“ sa ukázala bezmocnosť tradicionalistov a značná nestabilita v Cirkvi a jej štruktúrach. V tejto súvislosti sú symptomatické slová Benedikta XVI., ktorý v knihe „*Posledné rozhovory*“ venuje svoju pozornosť prijatiu encykliky *Humanae vitae* Pavla VI. /1968/, ktorú drvivá väčšina biskupov na oboch stranách Atlantiku v skutočnosti odmietla.

Slová Benedikta XVI. možno považovať za určitý spôsob vyrovnania s vlastnou minulosťou a intelektuálnymi fascináciami. Rovnako ako vyššie spomenutá encyklika „*Fides et ratio*“ Jána Pavla II., ktorý vyzýval na návrat k „*metafyzickej filozofii*“, či „*filozofii bytia a nie javu*“. Kolí z otcov koncilu sa formovali vo fascinácii fenomenológie „*skeptickej voči Rímu*“ ešte pred rokom 1962!

Správny filozofický základ je pre ďalšie etapy rozvoja a obnovy cirkvi nevyhnutný, ale nie je dostačujúcou podmienkou. Nestačí totiž diagnostikovať zlo, je potrebné za pomoci Božej milosti nájsť dostatok charakteru na to, aby sa mohlo bojovať proti zlu, najmä ak máte príkaz zhora za každú cenu „*akceptovať názory bratov vo viere*“. Pritom pápež Pavol VI. už v roku 1973 hovoril o „*Satanovom dyme prenikajúceho do chrámu Pána v Ríme*“. Ten istý pápež nakoniec uviedol, že málo využíval „*milosrdné anatema sit*“ /D. Hildebrand/ proti tým, ktorí otvorene spochybňovali katolícke učenie.

Keď sa hovorí o charaktere v Cirkvi, myslí sa tým aj statočnosť, ktorá sa chápe nielen ako odvaha, ale aj ako vytrvalosť. Tieto vlastnosti sú dôležité aj pre prekonanie nálady fatalizmu, ktorá sa zmocnila Cirkvi po získaní výnimočného a formujúceho postavenia nemeckých teológov v katolíckej Cirkvi v období 1962 – 1965.

Zaujímavým prípadom je postava primasa Wyszyńskiego, jedného z otcov koncilu. Unesený vlnou nadšenia zvestoval „*novú Cirkev s novými prísľubmi*“ a v roku 1966 tvrdil, že „*Cirkev ukázala silu, akú nikto netušil*“. Všetkých ohromil ambíciami pretvoriť Cirkev v modernom svete. Cirkev, v ktorej by našli svoje miesto všetci ľudia bez výnimky – katolíci, kresťania, veriaci, ateisti, proste všetci, ktorí hľadajú Boha, alebo ho dokonca nenávidia. „*Toto je výkrik unaveného ľudstva: Kam pôjdeme Pane? Ved' nás, Ty máš večný život*“.

Primas a kardinál Wyszyński aj neskôr v roku 1967 tvrdil, že Cirkev nakoniec načerpá silu z „*hlbok tisícročia, ktoré sa pretransformovali aj do myšlienok a téz II. Vatikánskeho koncilu*“. O 5 rokov neskôr už pripustil, že sa niekedy napriek všetkým dobrým snahám nakoniec udejú čudné veci a zmeny.

Ukázalo sa, že pravdu mal arcibiskup Fulton Sheen, ktorý tvrdil, že nie je to ani tak Krédo, čo bráni ľuďom priblížiť sa ku Kristovi. Ľudia už totiž neprispôsobujú svoje životy Krédu, ale vyberajú si vierovyznanie podľa svojho spôsobu života. Po II. Vatikánskom koncile sa objavilo množstvo kňazov, ktorí si prispôsobili katolícku vieru vlastnému životnému štýlu a dobrovoľne vstúpili do „*dialógu so všetkými, ale nie s Bohom, ako by boli závislí od všetkých, ale nie od Stvoriteľa a Spasiteľa*“.

Druhý vatikánsky koncil zaskočil katolícku Cirkev, ale zlo už bolo predtým prítomné v mnohých srdciach a mysliach. Po roku 1962 sa iba prejavilo v plnej sile. „*Duch koncilu*“ ale nie je, nebol a nikdy ani nebude všemohúci Boh. Koncil by bol dokázal skrotiť odvážny a rozvážny hlavný pastier Cirkvi, nezávislý od všetkých a závislý len od Boha. Dnes sa mnohým zdá, ako keby Boh zaspal hlbokým spánkom. Napriek

všetkému ale môžeme byť pokojní. Máme totiž istotu, že loď, na ktorej sa náš Pán Ježiš Kristus plavil spoločne s Apoštolom Petrom sa nikdy nepotopí a neklesne na dno.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/ii-vatikansky-koncil-neodvolatelna-kriza-pravdu-mal-abp-fulton-sheen/>